YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

18 päivänä heinäkuuta 2006 *

Asiassa C-339/04,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Consiglio di Stato (Italia) on esittänyt 24.2.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 9.8.2004, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Nuova società di telecomunicazioni SpA

vastaan

Ministero delle Comunicazioni ja

ENI SpA,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit J.-P. Puissochet, S. von Bahr (esittelevä tuomari), U. Lõhmus ja A. Ó Caoimh,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 28.9.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Nuova società di telecomunicazioni SpA, edustajinaan avvocato A. Santa Maria ja avvocato F. G. Scoca,

– Italian hallitus, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan avvocato dello Stato P. Gentili,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään E. Traversa ja M. Shotter,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.10.2005 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee telepalvelualan yleisten valtuutusten ja yksittäisten toimilupien yhteisistä puitteista 10 päivänä huhtikuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/13/EY (EYVL L 117, s. 15) tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Nuova società di telecomunicazioni SpA (jäljempänä NST) ja Ministero delle Comunicazioni (viestintäministeri) ja joka koskee televerkon yksityiskäytöstä maksettavaa maksua.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Direktiivillä 97/13 luodaan yhteiset puitteet, joita on sovellettava valtuutuksia koskeviin järjestelmiin uusien toimijoiden markkinoille tulon merkittäväksi helpottamiseksi.

4 Tämän direktiivin 3 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että telepalveluja ja/tai televerkkoja voidaan tarjota joko ilman valtuutusta tai valtuutusten perusteella. Direktiivissä säädetään kahdesta eri valtuutustyypistä eli yleisestä valtuutuksesta (autorisation générale) ja yksittäisestä toimiluvasta (licence individuelle).

5 Direktiivin 97/13 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan yleinen valtuutus ei, riippumatta siitä, säännelläänkö sitä yleisvaltuutuksella (licence par catégorie) vai yleisellä lailla, edellytä, että kyseessä oleva yritys saa kansalliselta sääntelyviranomaiselta nimenomaisen päätöksen.

6 Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan toisen luetelmakohdan mukaan yksittäisen toimiluvan myöntää kansallinen sääntelyviranomainen ja sillä annetaan yritykselle erityisoikeuksia tai asetetaan kyseisen yrityksen toiminnalle erityisvelvollisuuksia.

7 Direktiivin 97/13 7 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat myöntää yksittäisiä toimilupia ainoastaan tietyin perustein, esimerkiksi radiotaajuuksien tai numeroiden käytön sallimiseksi luvanhaltijalle.

8 Direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa säädetään kuitenkin, että yleisten televerkkojen samoin kuin muiden radiotaajuuksia käyttävien verkkojen perustamista ja tarjoamista varten voidaan edellyttää yksittäistä toimilupaa.

9 Direktiivin 97/13 11 artiklan 1 kohdassa säädetään yksittäisistä toimiluvista perittävien maksujen osalta, että niillä pyritään ainoastaan kattamaan sovellettavan yksittäisen toimiluvan myöntämisestä, käsittelystä, valvonnasta ja toimeenpanosta aiheutuvat hallinnolliset kulut. Samassa kohdassa säädetään myös, että maksujen on oltava suhteessa tehtyyn työhön ja ne on julkaistava aiheellisella ja riittävän yksityiskohtaisella tavalla niiden saattamiseksi helposti saataville.

10 Direktiivin 97/13 11 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat, jos käytettävät voimavarat ovat niukat, sallia, että niiden kansalliset sääntelyviranomaiset perivät maksuja, joilla pyritään varmistamaan näiden voimavarojen mahdollisimman tehokas käyttö.

Kansallinen lainsäädäntö

11 Ennen televiestintämarkkinoiden vapauttamista julkisia palveluja tarjoavat yhtiöt saattoivat toimiluvan nojalla käyttää televerkkoa sisäisiin tarpeisiinsa tasavallan presidentin asetuksella nro 156 29.3.1973 hyväksytyn lain testo unico delle disposizioni legislative in materia postale di bancoposta e di telecomunicazioni (posti- ja televiestintälaki, jäljempänä laki) (GURI nro 113, 3.5.1973) mukaisesti.

12 Televiestintämarkkinoiden vapautumisen yhteydessä 19.9.1997 annetussa asetuksessa decreto del Presidente della Repubblica nro 318, Regolamento per l'attuazione di direttive comunitarie nel settore delle telecomunicazioni (yhteisön direktiivien

täytäntöönpanosta televiestinnän alalla annettu tasavallan presidentin asetus, jäljempänä asetus nro 318/97) (GURI nro 221, Supplemento ordinario 22.9.1997) säädettiin joidenkin yhtiöiden mahdollisuudesta saada yksittäinen toimilupa, jotta ne voivat tarjota yleisesti saatavilla olevia telepalveluita.

13 Asetuksen nro 318/97 6 §:ssä säädetään yleisvaltuutusten ja yksittäisten toimilupien myöntämisestä sekä maksujen perimistä koskevasta menettelystä. Tämän pykälän mukaan – niukkojen voimavarojen käyttöä koskevia tapauksia lukuun ottamatta – yrityksille yksittäistä toimilupaa koskevassa menettelyssä määrättävillä maksuilla pyritään yksinomaan kattamaan toimiluvan käsittelystä sekä palvelun hallinnoinnin ja toimiluvan ehtojen noudattamisen valvonnasta aiheutuvat hallinnolliset kulut.

14 Asetuksen nro 318/97 21 §:n 2–5 momentti, joilla ulotettiin uusi sääntely koskemaan myös yksityiskäyttöön tarkoitettuja verkkoja, kumottiin 23.12.1998 annetun lain legge nro 448, misure di finanza pubblica per la stabilizzazione e lo sviluppo (laki nro 448/98 julkisten varojen käyttöä vakauden ja kehityksen turvaamiseksi koskevista toimenpiteistä, jäljempänä laki nro 448/98) (GURI nro 302, Supplemento ordinario 29.12.1998) 20 §:llä. Viimeksi mainitussa pykälässä säädettiin kuitenkin, että lain säännöksiä yksityisiä verkkoja koskevista maksuista sovellettiin edelleen niitä koskevien uusien asetusten ja lakien antamiseen saakka.

15 Viestintäviranomaisen perustamisesta sekä 31.7.1997 annetun lain legge nro 249, Istituzione dell'Autorità per le garanzie nelle comunicazioni e norme sui sistemi delle telecomunicazioni e radiotelevisivo (televiestintä- ja radiotoimintajärjestelmiä koskevista säännöistä annettu laki nro 249) (GURI nro 177, Supplemento ordinario 31.7.1997) 4 §:n 6 momentin mukaan sellaisten julkisia palveluja tarjoavien

yhtiöiden, jotka ovat omia tarpeitaan varten rakentaneet yksityisverkkoja, on perustettava erillinen yhtiö kaikkea tällä alalla harjoitettavaa toimintaa varten ja suoritettava maksut lain nro 448/98 20 §:n mukaisesti.

Pääasia

16 Pääasian tosiseikat, sellaisina kuin ne ilmenevät ennakkoratkaisupyynnöstä, voidaan tiivistää seuraavalla tavalla.

17 ENI SpA (jäljempänä ENI) oli lain 213 §:n nojalla ennen televiestintämarkkinoiden vapautumista sisäiseen käyttöön tarkoitettujen radiotaajuuksien haltija.

18 Kyseisen vapautumisen jälkeen, joka oli erityisesti seurausta direktiivistä 97/13, ENI perusti NST:n ja antoi tämän yhtiön tehtäväksi tähän asti vain sen sisäisiin tarkoituksiin käytetyn televerkon hallinnoinnin.

19 NST sai 12.6.1998 asetuksen nro 318/97 nojalla, jolla direktiivi 97/13 saatettiin osaksi kansallista oikeusjärjestystä, yksittäisen toimiluvan telepalvelujen tarjoamiseen yleisölle tämän verkon välityksin.

20 Ministero delle Comunicazioni vaati NST:tä maksamaan tästä verkosta kaksi maksua, joista ensimmäistä telepalvelujen tarjoamisesta yleisölle ja toista tämän verkon yksityiskäytöstä. Tätä toista maksua vaadittiin vuodelta 1999 kyseisen ministerin 26.2.1999 päivätyllä kirjelmällä, ja maksu oli ENI:n aiemmin lain mukaisesti suorittaman maksun suuruinen.

21 NST riitautti toisen maksun italialaisissa hallintotuomioistuimissa.

22 Consiglio di Stato on epävarma siitä, onko NST:lle asetettu velvollisuus suorittaa kaksi erillistä maksua televerkon yleisestä ja yksityisestä käytöstä yhteensopiva direktiivin 97/13 kanssa. Consiglio di Stato pohtii toissijaisesti sitä, onko toisen maksun laskutapa yhteensopiva kyseisen direktiivin 11 artiklan kanssa.

23 Näin ollen Consiglio di Stato päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko kansallinen säännös, jonka mukaan yhtiöiden, jotka hoitavat yleishyödyllisiä palveluja ja jotka ovat aikaisemmin toteuttaneet televerkkoja omia tarpeitaan varten maksullisen toimiluvan perusteella, on perustettava erillinen yhtiö kaikkea telealalla harjoitettavaa toimintaa varten, yhteensopiva direktiivin

97/13 taustalla olevien periaatteiden kanssa, kun siinä säädetään, että erillisen yhtiön, joka on saanut yleistä palvelua koskevan toimiluvan, on, vaikka vain väliaikaisesti, suoritettava lisämaksu siitä, että televerkko on tarkoitettu emoyhtiön käyttöön?

2) Onko kansallinen säännös, jolla (edelleen väliaikaisesti) määrätään toinen lisämaksu emoyhtiön hyväksi harjoitettavasta toiminnasta, yhteensopiva yhteisön oikeuden ja yhteisöjen tuomioistuimen (viides jaosto) siitä 18.9.2003 [yhdistetyissä asioissa C-292/01 ja C-293/01, Albacom ja Infostrada, Kok. 2003, s. I-9449] antamassaan tuomiossa esittämän tulkinnan kanssa, kun kyseinen lisämaksu lasketaan sen maksun mukaan, jonka emoyhtiö on aikaisemmin suorittanut sellaisen aiemman yksinoikeusjärjestelmän perusteella, jossa tehtiin ero yleistä käyttöä koskevien toimilupien ja yksityiskäyttöä koskevien toimilupien välillä?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

24 Consiglio di Stato haluaa esittämillään kysymyksillä selvittää, onko direktiivin 97/13 11 artikla esteenä pääasiassa kysymyksessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan yhtiön, jolla on yleisen televerkon tarjoamiseen yksittäinen toimilupa, josta se on maksanut kyseisessä artiklassa tarkoitetun maksun, on maksettava lisämaksu kyseisen verkon yksityiskäytöstä.

25 Italian hallitus katsoo, että direktiiviä 97/13 ei sovelleta yksityisiin televerkkoihin tai telepalveluihin vaan ainoastaan yleisiin televerkkoihin tai telepalveluihin. Näin ollen se katsoo, että kyseinen direktiivi ei ole esteenä pääasiassa kysymyksessä olevan

toisen, televerkon yksityiskäyttöä koskevan maksun kaltaisen lisämaksun perimiselle.

26 Tältä osin on todettava, että direktiivin 97/13 1 artiklan 1 kohdan mukaan direktiivi koskee menettelyjä telepalvelujen tarjoamista varten myönnettävien valtuutusten osalta ilman, että siinä tehtäisiin eroa yleisölle avoimina olevien verkkojen ja yksityisverkkojen välillä.

27 Lisäksi direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltio voi edellyttää yksittäistä toimilupaa yleisten televerkkojen samoin kuin muiden radiotaajuuksia käyttävien verkkojen perustamista ja tarjoamista varten.

28 Tästä seuraa, että kyseistä direktiiviä sovelletaan lähtökohtaisesti paitsi yleisiin televerkkoihin ja yleisiin telepalveluihin, myös yksityisiin televerkkoihin, jotka eivät ole avoinna yleisölle ja jotka on varattu suljetun käyttäjäpiirin käyttöön, sekä näissä yksityisverkoissa tarjottaviin palveluihin.

29 Kansallisen tuomioistuimen mukaan pääasiassa kysymyksessä oleva verkko on ollut avoinna yleisölle sen yksittäisen toimiluvan perusteella, jonka nojalla NST voi tarjota yleistä televerkkoa direktiivin 97/13 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

30 Tältä osin on muistettava, että televiestinnän yhteenliittämisestä soveltaen avoimen verkon tarjoamisen (ONP) periaatteita yleispalvelun ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi 30 päivänä kesäkuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/33/EY (EYVL L 199, s. 32) johdanto-osan viidennen perustelukappaleen mukaan ilmaisu "yleinen" tarkoittaa mitä tahansa verkkoa tai palvelua, joka on yleisesti saatavilla kolmansien osapuolten käytettäväksi.

31 Lisäksi telepalvelujen sisämarkkinoiden toteuttamisesta saamalla aikaan avoimen verkon tarjoaminen 28 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin (EYVL L 192, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 6.10.1997 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 97/51/EY (EYVL L 295, s. 23), 2 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan "yleisellä televerkolla" tarkoitetaan televerkkoa, jota "käytetään kokonaan tai osittain yleisesti saatavilla olevien telepalveluiden tarjoamiseen".

32 Tästä seuraa, että pääasiassa kysymyksessä olevan kaltaista verkkoa, joka on saatettu yleisesti saataville sen jälkeen kun sitä oli käytetty yksinomaan yksityisiin tarkoituksiin, on pidettävä direktiivissä 97/13 tarkoitettuna yleisenä televerkkona.

33 Niinpä tällainen televerkko ja kaikki sen välityksin tarjotut palvelut kuuluvat kokonaisuudessaan tämän direktiivin soveltamisalaan.

34 Näin ollen on tutkittava, onko kahden erillisen maksun periminen yleisen televerkon tarjoamisesta ja tällä verkolla tarjottavista palveluista kyseisen direktiivin sisältämien sääntöjen mukaista.

35 Tältä osin on huomattava, että jäsenvaltiot eivät voi periä valtuutuksiin liittyvistä menettelyistä muita kuin direktiivissä 97/13 säädettyjä maksuja (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Albacom ja Infostrada, tuomion 41 kohta).

36 Kyseisen direktiivin 11 artiklassa säädetään nimenomaisesti, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että osana tätä menettelyä yrityksille määrättävillä maksuilla pyritään – niukkojen voimavarojen käyttöä koskevia tapauksia lukuun ottamatta – ainoastaan kattamaan toimilupajärjestelmästä aiheutuvat hallinnolliset kulut suhteessa tehtyyn työhön (ks. em. yhdistetyt asiat Albacom ja Infostrada, tuomion 33 kohta).

37 Ennakkoratkaisupyynnöstä ja yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä huomautuksista käy ilmi, että toisen maksun suuruus lasketaan sellaisten laissa ennen televiestintämarkkinoiden vapautumista säädettyjen perusteiden mukaisesti, jotka eivät vastaa direktiivin 97/13 11 artiklassa säädettyjä perusteita.

38 Edellä esitetty huomioon ottaen esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että direktiivin 97/13 11 artikla on esteenä pääasiassa kysymyksessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan yhtiön, jolla on yleisen televerkon tarjoamiseen yksittäinen toimilupa, josta se on maksanut kyseisessä artiklassa tarkoitetun maksun, on maksettava kyseisen verkon yksityiskäytöstä lisämaksu, joka lasketaan sellaisten perusteiden mukaisesti, jotka eivät vastaa kyseisessä artiklassa säädettyjä perusteita.

Oikeudenkäyntikulut

39 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Telepalvelualan yleisten valtuutusten ja yksittäisten toimilupien yhteisistä puitteista 10 päivänä huhtikuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/13/EY 11 artikla on esteenä pääasiassa kysymyksessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan yhtiön, jolla on yleisen televiestintäverkon tarjoamiseen yksittäinen toimilupa, josta se on maksanut kyseisessä artiklassa tarkoitetun maksun, on maksettava kyseisen verkon yksityiskäytöstä lisämaksu, joka lasketaan sellaisten perusteiden mukaisesti, jotka eivät vastaa kyseisessä artiklassa säädettyjä perusteita.

Allekirjoitukset